

Stockholms
stad

Årsrapport 2024

Stockholms Stadshus AB

Rapport från
stadsrevisionen

Dnr: RVK 2025/4

Stadsrevisionen i Stockholms stad är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs av stadens nämnder och bolag. I årsrapporter för nämnder och bolag sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar.

På stadens webbplats, start.stockholm/revision, finns revisionsrapporter publicerade. För att prenumerera på stadsrevisionens informationsbrev, uppge e-postadress till revision.rvk@stockholm.se.

Till

Stockholms Stadshus AB

Årsrapport 2024

Lekmannarevisor har avslutat revisionen för Stockholms Stadshus AB under 2024.

Härmed överlämnas bifogad årsrapport till Stockholms Stadshus ABs styrelse för yttrande senast den 27 juni 2025. Av yttrandet bör det framgå vilka åtgärder som bolaget avser att vidta gällande revisionens rekommendationer.

Bosse Ringholm
Lekmannarevisor

Sammanfattning

Aktiebolagslagen anger att lekmannarevisorn årligen ska granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig. För de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar, se bilaga 3.

Verksamhet och ekonomi

Utifrån genomförd granskning bedöms Stockholms Stadshus AB (moderbolaget) i allt väsentligt ha bedrivit bolagskoncernens verksamhet på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Av årets granskning framgår bland annat att taxan för vatten och avlopp samt avfallstaxan är utformad och beredd i enlighet med fullmäktiges intentioner. Däremot kan revisionskontoret konstatera att genomförandetakten av åtgärder för god vattenstatus behöver öka för att nå miljökvalitetsnormerna i vattenförekomster till år 2027 i enlighet med fullmäktiges beslut.

Bolagskoncernen resultat uppgår till 312 mnkr, vilket är 36 mnkr högre än fullmäktiges resultatkrav. Bolagskoncernens investeringar uppgår till 12 772 mnkr, vilket är 939 mnkr (7 procent) lägre än budgeten.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att moderbolagets styrning, uppföljning och kontroll av bolagskoncernens verksamhet i huvudsak har varit tillräcklig.

Moderbolagets uppföljning av investeringar har förbättrats. Bland annat har tillämpningsanvisningarna kompletterats med ytterligare uppföljning. Däremot har årets granskning visat att moderbolaget bör säkerställa att reviderade genomförandebeslut innehåller konsekvensanalys över vad en utökad budget i ett projekt kan få för konsekvenser för dotterbolagets, och bolagskoncernens, övriga projekt. Det innebär att reviderade genomförandebeslut inte kan ta hänsyn till hur beslutet eventuellt påverkar övriga investeringsprojekt.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Revisionskontoret har följt upp hur moderbolaget har hanterat de rekommendationer som lämnats i tidigare granskningar.

Moderbolaget har i huvudsak vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer.

Innehåll

1.	Årets granskning	1
2.	Verksamhet och ekonomi	2
2.1	Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2	Ekonomiskt resultat.....	3
2.2.1	<i>Finansiellt resultat.....</i>	<i>4</i>
2.2.2	<i>Investeringar</i>	<i>6</i>
3.	Intern kontroll	8
3.1	Koncernstyrning övergripande områden.....	8
3.1.1	<i>Styrning av investeringar – God ekonomisk hushållning (projekt nr 2024:6).....</i>	<i>8</i>
3.1.2	<i>Moderbolagets styrning av investeringar – Globens modernisering/renovering</i>	<i>9</i>
3.1.3	<i>Styrning av miljö- och klimatarbete.....</i>	<i>10</i>
3.1.4	<i>Styrning av bostadsbyggande och lokalförsörjning</i>	<i>10</i>
3.2	Organisation och uppföljning	11
3.3	Riskanalys och intern kontroll inom koncernen	12
4.	Fördjupade granskningar inom dotterbolagen.....	13
4.1	Stadens arbete mot våld i nära relationer (revisionsrapport 2024:1)	13
4.2	Kontroller för att motverka oseriösa leverantörer (revisionsrapport 2024:3)	13
4.3	Taxan för vatten och avlopp (VA-taxan) samt avfallstaxans utformning	13
4.4	Intern kontroll inom bostadsuthyrningsverksamheten	14
4.5	Förebyggande arbete mot oegentligheter och jäv	14
4.6	Lokalupplåtelser	15
4.7	Avtalsförvaltning.....	15
4.8	Intern kontroll av inventarier och maskiner	16
4.9	Underhåll av noder.....	16
4.10	Lokala åtgärdsprogram (LÅP) för att nå god vattenstatus.....	16
4.11	Direktupphandlingar	17
4.12	Globens modernisering/renovering.....	17
4.13	Investeringar SVOA	17
4.14	Uppföljning av lokalupplåtelser	18
5.	Uppföljning av tidigare års granskning	19

Bilaga 1 - Uppföljning av lämnade rekommendationer	20
Bilaga 2 - Granskning av moderbolagets förvaltning.....	23
Bilaga 3 Bedömningskriterier	26

1. Årets granskning

Lekmannarevisorn bedömer årligen om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om moderbolagets styrning, uppföljning och kontroll av bolagskoncernen är tillräcklig.

I rapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. En uppföljning av hur moderbolaget har åtgärdat rekommendationer i tidigare års granskning redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 2.

Revisionen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet för stadsrevisionen, god revisionssed i kommunal verksamhet och utifrån bolagsordning samt fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av moderbolagets och bolagskoncernens verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

Lekmannarevisor för moderbolaget är Bosse Ringholm och suppleant är Stefan Kindborg. Lekmannarevisorn träffar årligen moderbolagets styrelse för en dialog om årets granskningar och bedömningar.

I granskningen har lekmannarevisorn biträtts av stadens revisionskontor. Parallellt med lekmannarevisionen har revision utförts enligt aktiebolagslagen 10 kap. under ledning av auktoriserad revisor Mikael Sjölander vid EY AB.

Årsrapporten har faktakontrollerats av moderbolaget.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets grund för bedömning av bolagskoncernens ändamålsenlighet avseende verksamhet och ekonomi.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Revisionskontoret konstaterar att bolagskoncernens verksamhetsmässiga resultat i huvudsak är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundar sig på granskning av Stockholms Stadshus ABs (moderbolagets) redovisning av måluppfyllelse för bolagskoncernen och på de granskningar som genomförts under året.

Moderbolaget har redovisat resultat av beslutade mål för bolagskoncernen. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse.

Redovisningen visar att bolagskoncernen bidrar till att uppfylla fullmäktiges tre inriktningsmål. Två verksamhetsområdesmål uppnås delvis och resterande uppnås helt.

Verksamhetsområdesmålet ”Stockholm ska bli klimatpositivt – genom utsläpp och ökad koldioxidlagring” uppnås delvis och hänförs främst till att målet om matavfall till biologisk behandling inte uppnås. Utfallet för året blev 49 procent jämfört med årsmålet om 75 procent. Utfallet är dock en ökning från föregående år med 7 procentenheter. I slutet av 2024 driftsattes den nya sorteringsanläggningen i Högdalen med optisk avläsning. Bolagskoncernen har också fortsatt utmaningar med att nå energimålen, främst gällande solceller, även om årets måluppfyllelse har förbättrats i jämförelse med föregående år.

Även verksamhetsområdesmålet ”En stad alla människor har råd att bo och leva i” bedöms uppnås delvis. Målet om påbörjade hyreslägenheter är numera ett fyraårigt mål om 3 500 lägenheter. Antalet påbörjade lägenheter i koncernens bostadsbolag har inte uppnått de interna målsättningarna för 2024, vilket innebär risk för att fyraårs-målet blir svårt att nå. Utfallet 2023-2024 uppgår till 480 påbörjade lägenheter för de tre bostadsbolagen gemensamt. Från och med 2024 ska även Micasa Fastigheter i Stockholm ABs (Micasa) påbörjade seniorbostäder räknas in i målet vilket ger ett utfall på 666 påbörjade lägenheter för 2023-2024.

Tidigare år har bolagskoncernen haft bristande måluppfyllelse gällande byggvarubedömningar. Dock har bolagskoncernen i år uppfyllt målvärdet, även om några dotterbolag ännu har utmaningar i att klara målvärdet om 90 procent.

Under året har revisionskontoret granskat bolagskoncernens arbete med åtgärder i enlighet med lokala åtgärdsprogram för god vattenstatus. Inom bolagskoncernen är det främst Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA) som ansvarar för arbetet och hittills har SVOA genomfört två av totalt 70 åtgärder från de lokala åtgärdsprogrammen. Revisionskontoret konstaterar att genomförandegraden av åtgärder behöver öka då det finns en risk för att miljökvalitetsnormerna i vattenförekomster inte kommer att uppnås till år 2027 i enlighet med fullmäktiges beslut, se vidare avsnitt 4.10.

Under året har revisionskontoret även granskat om taxan för vatten och avlopp (VA-taxan) och avfallstaxan är utformade på ett ändamålsenligt sätt samt om beslut om taxorna har beretts av SVOA på ett korrekt sätt. Granskningen visar bl.a. att SVOA berett beslut om VA-taxa och avfallstaxa i enlighet med rådande lagrum och fullmäktiges intention, se vidare avsnitt 4.3.

Revisionskontorets granskning visar att det finns grund för målbedömningen.

2.2 Ekonomiskt resultat

Moderbolaget bedöms ha bedrivit bolagskoncernens verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

2.2.1 Finansiellt resultat

Revisionskontoret har granskat tertialrapporter och bokslut med inriktning på bolagets prognoser och resultat efter finansnetto samt investeringsutfall.

Bolagskoncernen redovisar följande utfall och avvikelser för år 2024:

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse 2024	Avvikelse 2024, %	Utfall 2023
Intäkter	22 017	21 934	83	0%	20 188
Kostnader	-19 374	-18 941	-433	2%	-19 084
Varav av- och nedskrivningar	-4 996	-5 136	140	3%	-5 725
Finansnetto	-2 331	-2 717	386	14%	-1 695
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	312	276	36	13%	-591

Balansomslutning 2024: 168 mdkr.

Koncernens resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till 312 mnkr, vilket är 36 mnkr högre än fullmäktiges resultatkrav. Det högre utfallet hänförs främst till att flertal dotterbolag redovisar något bättre resultat än budget. I resultatet ingår resultateffekter av återförda nedskrivningar inom bostadsbolagen med 63 mnkr och realisationsförluster och nedskrivningar om totalt -131 mnkr. Realisationsförlusterna är en följd av försäljningar av tomträtter och fastigheter från fastighetsägende dotterbolag. Nedskrivningarna hänförs främst till Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) som avbrutit tre skolprojekt.

Verksamhetens intäkter uppgår till 22 017 mnkr, vilket är i linje med budget. Verksamhetens kostnader, exklusive finansiella poster och av- och nedskrivningar, uppgår till 14 378 mnkr, vilket är 433 mnkr (2 procent) högre än budget. Avvikelsen hänförs främst till resultatet i intressebolaget Stockholm Exergi AB (Exergi) som avvek med 273 mnkr från budget. I övrigt hänförs avvikelsen till generellt ökade driftkostnader där t.ex. kostnaderna för fjärrvärme blev högre än budget för några bolag.

Finansnettot avviker med 386 mnkr (14 procent) mot budget vilket beror på lägre räntekostnader än budgeterat. Vid budgeten prognosticerades för högre räntenivåer under hela 2024, men räntekostnaderna blev lägre då också investeringsutfallet blev lägre än budget.

Några av bolagskoncernens dotterbolag redovisar negativt avvikelse mot fullmäktiges resultatkrav. De dotterbolag som har en större negativ avvikelse mot fullmäktiges resultatkrav är bland annat:

- Mässfastigheter i Stockholm AB -58 mnkr
- AB Stockholmshem -34 mnkr
- Stockholm Globe Arena Fastigheter AB -21 mnkr

Dotterbolagens budgetavvikelser beror främst på högre kostnader än budgeterat. Mässfastigheter i Stockholms ABs budgetavvikelse hänförs till både lägre intäkter för genomförda event och högre personalkostnader än budgeterat. AB Stockholmshem (Stockholms-hem) har högre kostnader för underhåll, personalkostnader och skadeståndskostnader som inte täckts via försäkring, än budgeterat.

Stockholm Globe Arena Fastigheter ABs (SGAF) budgetavvikelse beror främst på en kompensation till hyresgäst under tiden Avicii Arena varit stängd för renovering.

Däremot är det flertal av bolagskoncernens dotterbolag som redovisar positiv avvikelse mot fullmäktiges budget. De dotterbolag som har en större positiv avvikelse mot fullmäktiges budgetmål är bland annat:

- Stockholm Vatten och Avfall AB 90 mnkr
- AB Familjebostäder 79 mnkr
- AB Svenska Bostäder 79 mnkr
- Stockholms Stads Parkerings AB 65 mnkr

Dotterbolagens avvikelse hänförs till högre intäkter än budgeterat. SVOA har under året tagit över ansvaret för förpackningsinsamlingen vilket genererat bidrag från Naturvårdsverket. AB Familjebostäder och AB Svenska Bostäder har haft lägre räntekostnader och avskrivningar än budgeterat. Stockholms Stads Parkerings AB har haft högre hyresintäkter till följd av hyreshöjningar, nya anläggningsuppdrag och högre beläggning.

Resultatandelar från intressebolaget Exergi uppgår till 57 mnkr, vilket är högre än år 2023 (-130 mnkr), men lägre än budget (330 mnkr). Exergi har under året påverkats av fortsatt höga bränslepriser till följd av kriget i Europa.

Jämfört med 2023 är årets resultat 903 mnkr högre. I föregående års resultat ingick nedskrivningar på 884 mnkr i bostadsbolagens pågående och nyligen avslutade investeringsprojekt på grund av den

låga konjunkturen. Verksamhetens intäkter har ökat sedan föregående år med 1 829 mnkr (9 procent). Ökningen beror bland annat på ökade hyresintäkter och taxebaserade intäkter samt på SVOAs nya uppdrag för fastighetsnära förpackningshämtningar.

Verksamhetens kostnader, exkl. avskrivningar och finansiella poster, har ökat med 1 019 mnkr (8 procent) jämfört med föregående år. De högre kostnaderna beror bland annat på högre generella driftkostnader samt på högre personalkostnader på grund av lönerrevision och att antal helårsarbetskrafter har ökat med 77 helårsarbetskrafter.

Balansomslutningen är högre än föregående år då investeringsvolymen är fortsatt relativt hög, se vidare avsnitt 2.2.2. Det egna kapitalet har minskat med 824 mnkr jämfört med föregående år vilket medför att soliditeten sjunkit till 36,7 procent (38,9 procent 2023). Under året har en utdelning till staden skett på 920 mnkr.

Moderbolaget har i huvudsak förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2.2 Investeringar

Investeringsverksamhet (mnkr)	Utfall 2024	Budget 2024	Budget- avvikelse 2024	Budget- avvikelse 2023
Investeringar	12 772	13 711	939 (7%)	-2 331 (17%)

Bolagskoncernens utfall för investeringsverksamheten avviker med 939 mnkr (7 procent) i förhållande till budget. Inom bolagskoncernen är det några dotterbolag som understiger årets investeringsbudget. Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB), Stockholms Stads Parkerings AB, S:t Erik Markutveckling AB, Micasa, AB Familjebostäder samt AB Svenska Bostäder understiger budgeten med totalt 1 513 mnkr. SISABs avvikelse hänförs främst till demografisk förändring som medför lägre behov av skolor, vilket därmed medför färre beställningar. För bostadsbolagen och Stockholms Stads Parkerings AB beror det på längre produktion och förseningar i bostadsprojekt som även medför att tillhörande parkeringsanläggningar senareläggs. För S:t Erik Markutveckling AB beror det på senareläggning av produktionen av idrottscentret i Ulvsunda. Gällande Micasa så beror det på lägre framdrift och inga beställningar från stadsdelsnämnderna på nya vård- och omsorgsboenden.

Några dotterbolag överskrider sin investeringsbudget för året. SVOA, SGAF och Stockholmshem överstiger budgeten med totalt 655 mnkr. SVOA och SGAF har haft högre framdrift i projekten

Stockholms Framtida Avfallsrengöring (SFA) respektive moderniseringen av Avici Arena. AB Stockholmshem har haft ökade kostnader för underhållsprojekt i syfte att på sikt sänka driftkostnaderna.

Prognossäkerheten har i år förbättrats något jämfört med föregående år då årets avvikelse mot prognos i tertialrapport 2 uppgår till 510 mnkr (962 mnkr år 2023 och 1 186 mnkr för år 2022).

Moderbolaget har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets grund för bedömning av moderbolagets styrning, uppföljning och kontroll av bolagskoncernens verksamhet. För bedömning av verksamhet, ekonomi och intern kontroll inom moderbolagets egen verksamhet se bilaga 3.

Den samlade bedömningen är att moderbolagets styrning, uppföljning och kontroll av bolagskoncernens verksamhet i huvudsak har varit tillräcklig.

Genomförda granskningar redovisas mer ingående i kapitel 4.

3.1 Koncernstyrning övergripande områden

3.1.1 Styrning av investeringar – God ekonomisk hushållning (projekt nr 2024:6)

Revisionskontoret har granskat om kommunstyrelsens och moderbolaget styrning av kommunkoncernens investeringar säkerställer en god ekonomisk hushållning i enlighet med kommunallagen. Granskningen rapporteras i sin helhet i revisionsrapport God ekonomisk hushållning, nr 6 2024.

Revisionskontoret bedömer att moderbolagets uppföljning av investeringar har förbättrats sedan tidigare granskningar. Bland annat har tillämpningsanvisningarna kompletterats med ytterligare uppföljning.

Koncernledningen och stadsledningskontoret har på tjänstepersonsnivå ett samarbete gällande investeringssamordning där muntliga avstämningar sker. Revisionskontoret anser dock att det saknas ett helhetsgrepp över styrningen och prioriteringen för kommunkoncernen, bland annat utifrån att det inte finns en samlad förteckning över större, pågående och planerade, investeringar för både nämnder och bolag.

Respektive bolagsstyrelse har ansvar för att bolagets årliga investeringsbudget inte överskrids. Enligt budgeten har moderbolaget det övergripande ansvaret för dotterbolagens investeringsstyrning i syfte att säkerställa att projekt genomförs i enlighet med beslutad tid, omfattning och budget. Utifrån ökat fokus på styrning av investeringar redovisar koncernledningen nu en övergripande sammanställning till koncernstyrelsen av investeringsläget i samband med punkten ”Info till koncernstyrelsen”. I den sammanställda rapporteringen till koncernstyrelsen redovisas koncernens totala investeringsbudget, prognos och eventuell avvikelse för enskilda projekt. Det framgår dock inte av något styrdokument vilka åtgärder som

kan beslutas om respektive bolagsstyrelses investeringsplan riskerar att överskridas.

Enligt uppgift görs prioritering på bolagskoncernnivå utifrån respektive bolagsstyrelses äskanden i samband med att flerårsplanering rapporteras. I det underlag som lämnas till den politiska ledningen inför beslut om budget kan förslag till justeringar/neddragningar ske. Det är prioriterat att justeringar i första hand görs av det aktuella dotterbolaget därefter av koncernledningen. I vissa fall kan även generella neddragningar av dotterbolagens förslag till budget och flerårsplan göras.

I de reviderade tillämpningsanvisningarna för investeringar har uppföljningen av investeringar utökats både till respektive bolagsstyrelse och till moderbolaget. Dotterbolagen ska nu, minst två gånger per år, rapportera prognos för projekt över 1 mdkr samt väsentliga avvikelser för projekt över 300 mnkr till moderbolaget. Koncernledningen påpekar vid intervju att det är respektive dotterbolagsstyrelses ansvar att projektplaner hålls och att reviderade beslutsunderlag tas fram om överdrag inte går att undvika. Reviderade investeringsbeslut ska tas fram och beslutas i kommunfullmäktige i de fall en projektbudget överskrids med minst 15 procent eller över 100 mnkr.

Det finns inga krav på att ett reviderat genomförandebeslut ska innehålla en konsekvensanalys över vad en utökad budget i ett projekt kan få för konsekvenser för bolagets, och därmed inte heller, bolagskoncernens övriga projekt. Det innebär att nya beslut inte kan ta hänsyn till hur de eventuellt påverkar övriga investeringar.

Stockholms Stadshus rekommenderas att:

- Säkerställa att reviderade genomförandebeslut innehåller analys av hur beslutet påverkar bolagets, och eventuellt bolagskoncernens, investeringsverksamhet som helhet.

3.1.2 Moderbolagets styrning av investeringar – Globens modernisering/renovering

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB (SGAF) har under 2024 genomfört ett projekt för att modernisera Globen/Avicii Arena inklusive Annexet och Hovet, se vidare avsnitt 4.12 Globen modernisering/renovering.

Det framkom av granskningen att projektet har en riskbuffert på 20 procent plus 50 mnkr i en extra riskbuffert. Den extra riskbufferten lades till av koncernledningen på moderbolaget.

I granskningen noterades vidare att SGAF har bokfört en projektrelaterad förgäveskostnad om ca 25 mnkr under år 2023.

Förgäveskostnaden uppstod i projektet under åren 2017 – 2018 och härstammar från arbetet med en tidigare föreslagen lösning. Ur ett redovisningstekniskt perspektiv är det korrekt att en förgäveskostnad resultatförts i stället för att aktiveras via balansräkningen. Denna förgäveskostnad exkluderades av SGAF i projektbudgeten som ingick i genomförandebeslutet. Detta efter avstämning med koncernledningen. Men i enlighet med moderbolaget Stockholms Stadshus styrdokument ”Stockholms Stadshus AB:s tillämpningsanvisningar avseende bolagens Investeringar” borde denna förgäveskostnad ha ingått i genomförandebeslutet. Förgäveskostnaden om 25 mnkr har i praktiken finansieras med hjälp av koncernbidrag ovanpå projektets budget om 830 mnkr.

Stockholms Stadshus AB rekommenderas att:

- Säkerställ att samtliga projektkostnader, inklusive förgäveskostnader i tidiga projektfaser, inkluderas i genomförandebeslut.
- Se över hur riskbuffert i projekten bör utformas i syfte att reducera risk för över- eller underfinansierade projekt.

3.1.3 Styrning av miljö- och klimatarbete

Moderbolaget följer upp dotterbolagens arbete med mål och uppdrag inom miljö- och klimatområdet. Moderbolaget har i ägardirektiv 2024 fått flera uppdrag som avser att följa, samordna eller leda dotterbolagens arbete med verksamhetsmål och aktiviteter inom området. Moderbolaget följer upp och åiterrapporterar status för dessa uppdrag i tertialrapporteringen. Uppföljningen varierar i omfattning beroende på uppdragens beskaffenhet och formulering.

Under 2024 har åtgärder särskilt vidtagits för att förbereda bolagskoncernen för införandet av EU:s Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) direktiv. En hållbarhetsstrateg har anställts och moderbolaget har lett arbetet med att genomföra en så kallad dubbel väsentlighetsanalys för koncernen. Vidare har utbildningar om vad CSRD innebär genomförts för koncernstyrelsen, koncernledningen, dotterbolagsstyrelser, dotterbolag och stadsledningskontoret.

3.1.4 Styrning av bostadsbyggande och lokalförsörjning

Av moderbolagets rapportering framgår att moderbolaget löpande följer berörda dotterbolags arbete utifrån kommunkoncernens uppdrag vad gäller bostadsbyggande och lokalförsörjning för utbildning och äldreomsorg. Som redogjorts för under avsnitt 3.1.1 Styrning av

investeringar ovan har uppföljning och rapportering avseende investeringar till koncernstyrelsen stärkts under året. Koncernstyrelsen erhåller dock ingen motsvarande rapportering avseende bostadsbyggande eller arbete med lokalförsörjning. Detta trots att bostadsbyggande och lokalförsörjning för utbildning och äldreomsorg lyfts fram som ett viktigt fokusområde i ägardirektiv för moderbolaget.

3.2 Organisation och uppföljning

Moderbolaget har i huvudsak en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att styr och följa upp bolagskoncernen. Det finns riktlinjer och rutiner som ska bidra till att bolagskoncernen uppfyller och följer fullmäktiges mål och föreskrifter. Ett system för styrning och uppföljning av dotterbolagen finns genom ordinarie budget- och uppföljningsprocesser.

Systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner ingår i respektive dotterbolags operativa styrning. Ingen formell rapportering avseende detta görs från dotterbolag till moderbolag. Löpande uppföljning av följsamhet till dessa kontroller görs av moderbolagets bolagsansvariga controllers. Det sker framförallt genom tertialvis genomgång av dotterbolagens rapportering i koncernkoncernens ledningssystem (ILS) samt genom löpande avstämningar och dialogmöten. Dialogmöten hålls regelbundet mellan controller och dotterbolagsrepresentanter och i särskilt viktiga frågor involveras också vice vd och ekonomichef från moderbolaget.

Moderbolagets och dotterbolagens rapportering ger i huvudsak en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Av tertialrapportering till koncernstyrelsen framgick att ett antal dotterbolag prognostiserar ekonomiska avvikelser mot budget. Framförallt noteras att Stockholmshem prognostiserat ett resultat om 238 mnkr, vilket underskrider fullmäktiges budget på 275 mnkr. Koncernledningen uppmanade i tertialrapportering Stockholmshem att omgående vidta åtgärder för att säkerställa att de ekonomiska målen uppnås. Vidare uppmanades flera dotterbolag till exempel att noggrant följa framdrift och ekonomi i dotterbolagets pågående investeringsprojekt, så att budget och tidplan hålls. Moderbolaget har inte begärt av något dotterbolag att återkomma med återrapportering av åtgärder utifrån rapporterade avvikelser avseende ekonomi eller verksamhet.

Koncernstyrelsen har, i linje med fullmäktiges beslut, uppdragit åt dotterbolagen att anta de kompletterande ägardirektiv som beslutats under året. Löpande uppföljning och kontroll av att så sker görs av moderbolaget. Under året har moderbolaget påbörjat en genomgång

av dotterbolagens följsamhet till koncernstyrelsens beslut om ordinarie och kompletterande ägardirektiv de senaste åren.

Uppföljningen är inte klar, men preliminära resultat visar på vissa avvikelser. Moderbolaget planerar att kommunicerat noterade avvikelser till berörda dotterbolag.

3.3 Riskanalys och intern kontroll inom koncernen

Moderbolaget gör inte någon samlad uppföljning och rapportering av dotterbolagens eller koncernens samlade interna kontrollarbete.

Av revisionens granskning av dotterbolagen framgår däremot att för majoriteten av bolagskoncernens dotterbolag är arbetet med den interna kontrollen en integrerad del i styrning och uppföljning.

Generellt finns det systematisk ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. Dotterbolagen har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.

I årets granskning har det framkommit att väsentlighets- och riskanalysen och internkontrollplanen behöver utvecklas för flera dotterbolag. Riskerna bör även omfatta dotterbolagens kärnprocesser och omhändertar risker för oegentligheter såsom t.ex. välfärdsbrottslighet. I likhet med tidigare år behöver även några dotterbolag förbättra följsamheten till lagen om offentlig upphandling (LOU), se vidare avsnitt 4.11.

Föregående år bedömdes dotterbolagen Stockholmsshems och Mässfastigheter i Stockholm ABs interna kontroll inte vara tillräcklig. Årets granskning visar att båda dotterbolagen har stärkt sin interna kontroll och arbetat aktivt med revisionskontorets rekommendationer. Dessa dotterbolag bedöms i år ha en delvis tillräcklig internkontroll.

För dotterbolagen AB Familjebostäder, AB Svenska Bostäder, Kulturhuset Stadsteatern AB, Stockholms Hamn AB och SVOA bedöms den interna kontrollen var delvis tillräcklig, se vidare avsnitt 4.1 till 4.15. För övriga dotterbolag i bolagskoncernen är bedömningen att den interna kontrollen är tillräcklig.

Nytt för i år är att moderbolaget Stockholms Stadshus AB ställer krav på att dotterbolagen ska återredovisa hur arbetet med att vidta åtgärder utifrån revisionens lämnade rekommendationer fortgår. Årets uppföljande granskning visar att dotterbolagen generellt vidtar åtgärder utifrån de rekommendationer som revisionen lämnat. Utvecklingsarbetet tar dock olika lång tid beroende på rekommendation.

4. Fördjupade granskningar inom dotterbolagen

4.1 Stadens arbete mot våld i nära relationer (revisionsrapport 2024:1)

En granskning har genomförts av stadens arbete för att stödja kvinnor som utsatts för våld i nära relation. Granskningen har bland annat omfattat Bostadsförmedlingen i Stockholm AB.

Av granskningen framkommer att staden erbjuder kvinnor insatser i enlighet med lagar, föreskrifter och kommunfullmäktiges intention. Det finns skyddat boende finns för kvinnor med olika problematik och samtalsstöd och stöd i grupp erbjuds bland annat genom stadens fyra relationsvårdsteam (RVC). Socialnämnden samordnar ett utvecklingsarbete som bland annat syftar till att säkerställa att det stöd som erbjuds är likvärdigt, oavsett i vilken stadsdel som den som utsatts för våld bor i. Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ansvarar för förmedlingen av lägenheter vid ansökan om förtur till bostad. Av granskningen framkommer inga rekommendationer till bolaget.

4.2 Kontroller för att motverka oseriösa leverantörer (revisionsrapport 2024:3)

En granskning har genomförts av hur staden använder så kallade seriositetskontroller för att med identifiera oseriösa företag. Med seriositetskontroller avses kontroller av leverantörer innan och under en avtalsperiod i syfte att minska risken för att göra affärer med oseriösa företag. Granskningen har bland annat omfattat Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB). Av granskningen framkommer att ansvar och roller för att genomföra seriositetskontroller är tydliga. Seriositetskontroller genomförs men dokumenteras inte alltid. Dokumentation är viktigt för att exempelvis kunna tillämpa avtalade sanktionsmöjligheter som viten eller hävning av avtal. Det saknas även dokumenterade rutiner för vad som utgör en avvikelse efter genomförd kontroll. Vidare kan arbetet utvecklas genom att i högre utsträckning använda Ekobrottsmyndighetens checklista som utgångspunkt för vilka kontroller som ska göras.

4.3 Taxan för vatten och avlopp (VA-taxan) samt avfallstaxans utformning

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om taxan för vatten och avlopp (VA-taxan) och avfallstaxan är utformade på ett ändamålsenligt sätt samt om beslut om taxorna har beretts av Stockholm Vatten och Avfall AB har på ett korrekt sätt.

Den samlade bedömningen är att SVOA berett beslut om VA-taxa och avfallstaxa i enlighet med rådande lagrum och fullmäktiges intention. Den interna kontrollen gällande fördelningsnycklar och faktureringsprocessen behöver däremot stärkas.

SVOA behöver säkerställa en korrekt fördelning av OH-kostnader genom fördelningsnycklar och att fakturering följer gällande taxenivåer. Bolaget bör även överväga att se över möjligheterna att framöver proaktivt avsätta medel i fond för framtida investeringar inom ramen för § 30 avsnitt 2 i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

4.4 Intern kontroll inom bostadsuthyrningsverksamheten

En granskning har genomförts av den interna kontrollen gällande bostadsbolagens handläggning av överlåtelser, byten samt tillstånd att hyra ut i andra hand.

Granskningen visar att AB Familjebostäder och AB Svenska Bostäders interna kontroll inom området behöver stärkas. AB Stockholmshem har i huvudsak en tillräcklig kontroll inom området.

Inom Familjebostäders verksamhet behöver de skriftliga rutinerna utvecklas liksom dokumentation i ärendena. Eftersom verksamheten inom Svenska Bostäder gallrar handlingar omedelbart efter beslut försvåras uppföljning av om handläggningen skett på korrekt sätt. Familjebostäder och Svenska Bostäder efterlever inte de interna rutinerna fullt ut, vilket försvårar uppföljning och kontroll av lag- och regelefterlevnad. Systematisk löpande uppföljning av handläggning är viktigt både för att säkerställa följsamhet till lagstiftning och i syfte att förebygga oavsiktliga och avsiktliga fel. Detta är ett förbättringsområde inom Familjebostäder och Svenska Bostäder. Slutligen har bostadsbolagen tillsammans under året sett över arbetssätt gällande försöks- och träningslägenheter.

4.5 Förebyggande arbete mot oegentligheter och jäv

Det förebyggande arbetet mot oegentligheter inom Kulturhuset Stadsteatern AB, Stockholms stads parkering AB, Stockholm Business Region AB, Skolfastigheter i Stockholm AB och Stockholm Vatten och Avfall i staden har granskats.

Granskningarna visar att merparten bolagen bedriver ett systematiskt förebyggande arbete med att förebygga oegentligheter och för-

troendeskadligt agerande. Granskade bolag utgår från stadens riktlinjer för mutor och representation eller har egna som bygger på stadens. Däremot skulle bolagen behöva utveckla sitt riskanalysarbete för att säkerställa att risker för oegentligheter och förtroendeskadliga agerande inom bolagets egna processer inom olika verksamhetsområden fångas upp och att det utformas systematiska kontroller för väsentliga risker. Bolag behöver också kunna utveckla och bli bättre på att genomföra informations- och utbildningsinsatser inom oegentlighetsområdet och informera om rapporteringskanaler.

4.6 Lokalupplåtelser

En granskning har genomförts i syfte att bedöma den interna kontrollen av S:t Erik Markutvecklings hantering av lokalupplåtelser.

Den samlade bedömningen är att bolagets interna kontroll avseende upplåtelser av lokaler behöver stärkas. Bolaget behöver etablera interna riktlinjer för lokalöverlåtelser som kan ligga till grund för bl.a. uppföljning under avtalsperioden. Rutiner för kontroller och uppföljning av processen för lokalupplåtelse behöver tas fram. Vidare behöver bolaget säkerställa att interna styrdokument och avtalsvillkor omhändertar direktiven i kommunfullmäktiges budget avseende att tillgång till lokaler inte ska ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Avsaknaden av lokala riktlinjer och rutiner gör det svårt att säkerställa att uthyrningsärenden hanteras på ett likartat sätt och ökar risken för oegentligheter och påverkansförsök.

4.7 Avtalsförvaltning

En granskning har genomförts för att bedöma om Micasa Fastigheter i Stockholm AB har en tillräcklig intern kontroll gällande avtalsförvaltning och uppföljning av avtal.

Den samlade bedömningen är att bolaget behöver utveckla sin interna kontroll avseende uppföljning av avtal. Bolaget behöver säkerställa att uppföljning sker av samtliga avtal i enlighet med fullmäktiges budget och stadens regler för ekonomisk förvaltning. Det bör vidare säkerställas transparens och spårbarhet genom att dokumentera uppföljning av avtal samt att avtalsrelationer endast finns med seriösa leverantörer, till exempel genom kontroll av bolagsföreträdare.

4.8 Intern kontroll av inventarier och maskiner

En granskning har genomförts av den interna kontrollen gällande hantering av maskiner och inventarier hos AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder samt Stockholms Hamn AB.

Den samlade bedömningen är att bostadsbolagens rutiner behöver utvecklas och inventeringar bör genomföras. Stockholms Hamn bedöms i allt väsentligt ha en tillräcklig intern kontroll på området.

Bostadsbolagens befintliga rutiner behöver kompletteras med vad som gäller för stöldbegärliga inventarier, hemlån samt åtgärder vid avvikelser, till exempel om något försvinner. Granskningen visade att inventarierna inte är uppmärkta på ett sådant sätt att de enkelt kan jämföras med anläggningsregistret, vilket försvårar uppföljning. Vidare har inventeringar inte genomförts i tillräcklig utsträckning för att säkerställa lagefterlevnad.

4.9 Underhåll av noder

En granskning har gjorts i syfte att bedöma om STOKAB ABs underhållsarbete, av så kallade noder, säkerställer att åtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid för att bibehålla anläggningarnas skick. En nod kan kortfattat beskrivas som att det är en spridningspunkt (kopplingspunkt) där trafikflöden vidarekopplas, koncentreras och/eller fördelas.

Den samlade bedömningen är att bolaget i allt väsentligt säkerställer att åtgärder sätts in i rätt omfattning och i rätt tid för att bibehålla anläggningarnas skick.

Däremot kan bolaget utveckla underhållsplanerna för de mindre noderna samt dokumentationen av de riskanalyser som ligger till grund för prioritering av underhållsåtgärder.

4.10 Lokala åtgärdsprogram (LÅP) för att nå god vattenstatus

En granskning har gjort av om Stockholms Vatten och Avfall AB arbete med de lokala åtgärdsprogrammen (LÅP) för stadens vattenförekomster är ändamålsenligt.

Den samlade bedömningen är att SVOA behöver öka genomförandetakten på åtgärderna i LÅP-arna. Det finns risk för att miljökvalitetsnormerna i vattenförekomster inte kommer att uppnås till 2027 i enlighet med fullmäktiges beslut.

Granskningen visar att SVOA ansvarar för majoriteten av alla åtgärder som anges i stadens lokala åtgärdsprogram (70 stycken). SVOA

har genomfört två åtgärder i enlighet med de lokala åtgärdsprogrammen. För de flesta åtgärder kvarstår för SVOA att utreda om åtgärderna överhuvudtaget går att genomföra. Revisionskontoret konstaterar att arbetet med att vidta åtgärder går för långsamt om fullmäktiges beslut ska kunna genomföras.

4.11 Direktupphandlingar

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om Stockholms Hamn AB och AB Familjebostäder har en intern kontroll som säkerställer att Lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) och Lagen om offentlig upphandling (LOU) samt stadens regelverk gällande direktupphandling följs.

Den samlade bedömningen är att Stockholms Hamns interna kontroll av direktupphandlingar i allt väsentligt är tillräcklig medan Familjebostäders bedöms ha brister.

Familjebostäder behöver säkerställa att lagstiftning och stadens regelverk gällande direktupphandlingar efterlevs. Vidare bör bostadsbolaget tydliggöra ansvar och roller i organisationen för inköp och upphandling och säkerställa tillräckliga kontroller och uppföljning för att förebygga felaktig hantering av inköp.

4.12 Globens modernisering/renovering

En granskning har genomfört av Stockholm Globe Arena Fastigheter AB (SGAF) arbete med projekt för att modernisera Globen/Avicii Arena inklusive Annexet och Hovet.

Den samlade bedömningen är att SGAF har etablerat robusta styrmekanismer, funktioner samt kontroller för att säkerställa att projektet har förmåga att leverera genomförandefasen inom uppsatt tidslinje och budget.

Projektets indexuppräknings om två procent har i efterhand visat sig vara för lågt i relation till prisutvecklingen på marknaden under 2023 och 2024. Samtidigt har projektet haft en riskreserv på 20 procent plus 50 mnkr i en extra riskbuffert som i praktiken har kompenserat för att index varit för lågt beräknat.

4.13 Investeringar SVOA

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om Stockholm Vatten och Avfall ABs (SVOA) har säkerställt en tillräcklig uppföljning och kontroll av investeringsprojekt.

Den samlade bedömningen är SVOA har stärkt uppföljning och kontroll inom området. Ytterligare arbete behövs dock för att fullt

ut säkerställa en tillräcklig uppföljning och kontroll inom området. Med anledning av det kvarstår rekommendationer avseende förtydligande av beslutsunderlag, rutiner för ändrings-, tilläggs- och avgåendebeställningar (ÄTA) samt styrgruppens arbetssätt.

SVOA bör säkerställa att avvikelser mellan beslutad och prognostiserad tidplan för investeringsprojekt framgår i uppföljning och rapportering till bolagets styrelse och koncernstyrelsen Stockholms Stadshus AB. Vidare bör rapporteringen även omfatta uppgift om projektets riskreserv. Riskreserven är till stor del förbrukad i tre av de sju projekt som har en avvikelse mot beslutad budget, men där avvikelsen inte överskrider gränsvärdet om hänsyn tas till index.

4.14 Uppföljning av lokalupplåtelser

Under året har den granskning av lokalupplåtelser som genomfördes på de tre bostadsbolagen under 2023 följts upp. Gemensamma iakttagelser var bland annat att systematisk uppföljning under upplåtelsetiden genomfördes i liten utsträckning samt att dokumentationen gällande beslut om hyresreduktioner behövde utvecklas.

Uppföljningen visar att bolagen har tagit fram arbetssätt för att förbättra löpande kontroller och stickprovsgranskning visar att dokumentationen förbättrats efter granskningen. Årets granskning visar dock att bostadsbolagen generellt behöver fortsätta förbättra avtalsuppföljningen för att uppfylla fullmäktiges direktiv om att kraftsamla i arbetet mot välfärdsbrottslighet.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av bolagets verksamhet har resulterat i ett antal rekommendationer.

Uppföljning visar att bolaget i huvudsak vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer, se vidare bilaga 1.

Bilaga 1 - Uppföljning av lämnade rekommendationer

Rapport	Rekommendation	Har åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Uppföljning
Revisions-rapport nr 6/2024	God ekonomisk hushållning Säkerställa att reviderade genomförandebeslut innehåller analys av hur beslutet påverkar bolagets, och eventuellt bolagskoncernens, investeringsverksamhet som helhet.	Se kommentar	Följs upp kommande år
Årsrapport 2024	Globen modernisering/renovering Säkerställ att samtliga projektkostnader, inklusive förgäveskostnader i tidiga projektfaser, inkluderas i genomförandebeslut genom att förtydliga styrdokumentet "Stockholms Stadshus AB:s tillämpningsanvisningar avseende bolagens investeringar". Det framgår idag i styrdokumentet att samtliga projektkostnader (även från tidiga faser) ska inkluderas i genomförandebeslutets projektbudget, men det framgår inte hur förgäveskostnader ska hanteras vilket medför risk för olika tolkningar. Se över hur riskbuffert i stadens projekt bör utformas i syfte att reducera risk för över- eller underfinansierade projekt.	Se kommentar	Följs upp kommande år
Årsrapport 2023	Uppföljning och styrning Ärligen rapportera framdrift och ekonomi av stora eller strategiska investeringar till koncernstyrelsen, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för att säkerställa insyn och möjlighet att, vid behov, vidta åtgärder. (Rekommendationen är åtgärdad)	Ja	Under året har koncernstyrelsen tagit del av särskilda lägesrapporter avseende investeringsprojekten Stockholms framtida avlopp (SFA), renoveringen av Avicii arena och Gjutmästaren 6 (Ulvsunda sportcentrum) samt programmet Stockholms framtida vatten (SFA). Dessa rapporter skickas vidare till kommunstyrelsen. Vidare delges styrelsen vid flera sammanträden under året information om koncernbolagens investeringar över 300 mnkr. Uppföljningen sker inom ramen för punkten VD informerar och som underlag för den används ett särskilt framtaget presentationsmaterial. Denna återrapportering skickas inte vidare till kommunstyrelsen.

Rapport	Rekommendation	Har åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Uppföljning
Årsrapport 2022	<p>Ägarstyrning</p> <p>Se över koncernbolagens rapportering så att de innehåller det som efterfrågas i SKR bolagsstyrnings-skrift. (Rekommendation delvis åtgärdad)</p> <p>Se över formerna för informations-överföring med beaktande av sekretess- och säkerhetsaspekter så att information inte röjs till obehöriga. (Rekommendationen delvis åtgärdad)</p>	Delvis	<p>Under året har ett utkast till bolagsstyrningspolicy arbetats fram i dialog med stadsledningskontoret. Policyn är planerad att beslutas i fullmäktige och kommunstyrelsen under 2025. Därefter kan moderbolaget implementera den inom kommunkoncernen.</p> <p>Moderbolaget har under året uppdaterat sin arbetsordning. Av den nya arbetsordningen framgår att borgarrädssekreterare för den rotel som ansvarar för bolaget har närvarorätt vid styrelsens sammanträden, om inte styrelsen beslutar annat. Vidare framgår att respektive kanslichef eller motsvarande för de partier som finns representerade i styrelsen får föredragningslista till styrelsemöten och ges tillgång till internpublicerade handlingar inklusive sekretess i anvisad e-tjänst. Den formella hanteringen av detta avslutas slutligt under våren 2025.</p>
Årsrapport 2022	<p>Rapportering</p> <p>Utveckla analyser till avvikelser av måluppfyllelsen för att ge en mer samlad och tydlig bild av bolags-koncernens måluppfyllelse. (Rekommendationen utgår)</p>	Se kommentar	I årets redovisning har analyser till avvikelser av måluppfyllelsen fortsatt att utvecklas något jämfört tidigare år. Revisionen bedömer mot bakgrund av det att rapporteringen utvecklas i rätt riktning och att rekommendationen därmed utgår.
Årsrapport 2021	<p>Dataskyddsförordningen</p> <p>Säkerställ utveckling av styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen, så som arbetet med konsekvens-bedömningar. (Rekommendationen åtgärdad.)</p> <p>Säkerställ att samtliga informationstillgångar informationssäkerhetsklassificeras efter behov och minst årligen. (Rekommendationen delvis åtgärdad.)</p>	Delvis	<p>Uppföljande granskning visar att bolaget generella dataskyddsarbete är på en hög nivå och att det inte identifierats några faktiska avvikelser avseende konsekvensbedömningar kopplat till bolagets personuppgiftsbehandlingar. DSO bedömer vidare risken för felaktig hantering som liten utifrån organisationens kunskap inom området.</p> <p>Moderbolaget rekommenderades förra året av DSO att kontrollerar att samtliga genomförda informationsklassningar är aktuella, relevanta och att bolaget vid behov reviderar klassningarna. Arbete med detta är pågående men ännu inte avslutat.</p> <p>Revisionskontoret kommer att fortsätta följa moderbolagets arbete på området under 2025.</p>

Rapport	Rekommendation	Har åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Uppföljning
Revisionsrapport Nr2/2020	<p>Bolagens investeringar</p> <p>Moderbolaget bör utveckla löpande styrning och uppföljning av bostadsbolagens stora investeringar.</p> <p>Moderbolaget bör ta fram rutiner för att säkerställa att samtliga av bostadsbolagens investeringsprojekt rapporteras till KF i enlighet med regler för ekonomisk förvaltning.</p> <p>Moderbolaget bör revidera och aktualisera styrdokumentet Anpassning av stadens projektstyrningsmetod i bolagens verksamhet i syfte att öka tydligheten och användbarheten.</p>	Ja	<p>Se kommentar avseende rekommendation Uppföljning och styrning. Moderbolaget har under året arbetet med implementering av de nya riktlinjerna för koncernbolagens investeringar. Behov att i delar revidera och komplettera anvisningarna har noterats och en revidering är planerad att tas upp för beslut 2025.</p> <p>Inga avvikelser har noterats i årets granskning. Ingen ny rutin för att specifikt säkerställa att samtliga investeringsprojekt rapporteras till KF har införts under året. Däremot arbetar moderbolaget löpande för att stärka den generella styrningen av dotterbolagen på detta område. Utöver den styrning som sker genom riktlinjer och anvisningar genomför controllers vid moderbolagets löpande kontroller av dotterbolagens styrelseprotokoll för att säkerställa att investeringsbeslut hanteras i enlighet med regelverk. Vidare har Vice-VD vid moderbolaget löpande avstämningar med respektive dotterbolags VD.</p> <p>Moderbolaget har inte reviderat och aktualiserat styrdokumentet Anpassning av stadens projektstyrningsmetod i bolagens verksamhet. Däremot menar bolaget att de tillämpningsanvisningar för investeringsstyrning som togs fram under 2023 och som ska revideras under 2025 svarar mot det revisionen efterfrågar.</p> <p>Rekommendationerna anses mot bakgrund av det åtgärdade.</p>

Bilaga 2 - Granskning av moderbolagets förvaltning

Uppföljning av verksamhet och ekonomi

Återrapportering av moderbolagets arbete med de uppdrag som bolaget ges i ägardirektiv har skett. Moderbolaget bedömning är att inriktningsmål och verksamhetsområdesmål som berör moderbolaget uppnås. Vidare bedömer moderbolaget att arbete med givna ägardirektiv utförs enligt plan under året.

Moderbolaget har följt upp vissa mål för verksamheten under fullmäktiges inriktningsmål 2 och 3. Måluppfyllelsen utvärderas baserat på bolagsstyrelsens mål för verksamhetsområdet och till dessa mål kopplade aktiviteter och indikatorer. Revisionskontorets granskning visar att verksamhetsmål och aktiviteter har en tydlig koppling till de uppdrag som bolaget ges i ägardirektiv. Vissa av fullmäktiges verksamhetsområdesmål utvärderas enbart genom återrapportering av status för aktiviteter. För en majoritet, men inte samtliga, aktiviteter redogörs kortfattat för vad som gjorts under året avseende aktiviteten. Rapporteringen kan med fördel stärkas genom en mer djupgående beskrivning av utfört arbete och/eller hänvisning till i vilken del av bolagets övriga rapportering detta beskrivs.

Bolaget redovisar följande utfall och avvikelser från budget 2024.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse 2024	Avvikelse 2024, %	Utfall 2023
Intäkter	57	40	17	43	44
Kostnader	78	59	-19	-32	67
Finansnetto	188	69	119	172	608
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	167	50	117	234	585

Av ovanstående redovisning framgår att bolagets utfall innan finansnetto avviker med cirka 2 mnkr i förhållande till budget. Däremot innebär bolagets resultat efter finansnetto ett betydande överskott jämfört med budget.

Vidare framgår att såväl bolagets intäkter som kostnader har ökat jämfört med 2023 och budget. Intäkterna har ökat med 13 mnkr (30 procent) och kostnader, exklusive finansiella poster, med 11 mnkr

(16 procent) i förhållande till 2023. Av kostnadsökningen står rörelsekostnader för cirka 4 mnkr, medan personalkostnader svarar för cirka 7 mnkr av ökningen.

Moderbolagets personalkostnader har framförallt ökat eftersom bolaget under året anställt en hållbarhetsstrateg och en strateg med en mer övergripande roll. Rörelsekostnaderna avser koncerngemensamma kostnader för till exempel IT-system, vilka har ökat. Såväl personalkostnader som rörelsekostnader vidarefaktureras nästan helt till dotterbolagen, vilket förklarar varför moderbolagets intäkter och kostnader förändras i liknande grad mellan åren.

Däremot innebär bolagets resultat efter finansnetto ett betydande överskott jämfört med budget. Överskottet avseende finansnetto förklaras framförallt av att beslutad utdelning för 2023 betalades ut först i december 2024 samt försiktiga antaganden avseende moderbolagets ränteintäkter vid framttagande av budget.

Bolaget har inte förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt i rapportering. Bolagets utfallsrapport per helåret saknas ekonomisk analys. Däremot har avvikelser förklarats på ett tillfredsställande sätt i dialog med bolaget.

Intern kontroll

Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i moderbolagets styrning och uppföljning. Det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Moderbolaget har genomfört en väsentlighets- och riskanalys samt beslutat om en interkontrollplan, i vilken ingår bolagets system för intern kontroll. Arbetet med väsentlighets- och riskanalys samt intern kontrollplan har utvecklats under året och innehåller nu fler risker och fler kontrollaktiviteter. I internkontrollplanen fastställts åtgärder för att hantera utvalda risker. Det noteras att de kontroller som anges i internkontrollplanen i flera fall utgör del av bolagets löpande verksamhet. Revisionskontoret bedömer att den interna kontrollen bör stärkas genom att kontrollaktiviteter tas fram för samtliga risker som ingår i bolagets internkontrollplan. Denna bedömning är i linje med tidigare år.

Uppföljning av moderbolagets internkontrollplan är på en övergripande nivå. I flera fall anges endast att kontroll har genomförts enligt plan. Revisionskontoret anser mot bakgrund av detta att moderbolagets återrapportering av genomförda kontrollaktiviteter bör stärkas genom att moderbolaget i

redovisning i samtliga fall anger både vilka kontroller som genomförts och deras utfall.

Moderbolaget rekommenderas att:

- Ta fram kontrollaktiviteter för samtliga risker som ingår i bolagets internkontrollplan.

Bilaga 3 Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Analysen i rapporten är underlag till lekmannarevisorns slutliga bedömning av bolaget. Lekmannarevisorn kan rikta anmärkning till en styrelseledamot eller VD.

Detta redovisas i bolagets granskningsrapport.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål, ägardirektiv samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Bolaget:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, ägardirektiv, beslut och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömning:

I allt väsentligt tillfredsställande

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.

Delvis tillfredsställande

Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.

Inte tillfredsställande

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av styrelse, bolagsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt samt att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Bolaget:

- Har haft en styrning och uppföljning mot mål, ägardirektiv och beslut.
- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga/oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Styrelsen har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i huvudsak tillräcklig, delvis tillräcklig eller inte tillräcklig.

I huvudsak tillräcklig

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.

Delvis tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.

Inte tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.